

**VARLIK HESAPLARI:
DÖNEN VARLIKLAR**

3. Hafta Ders İçeriği

❖ **15 – Stoklar Grubu**

- 150 İlk Madde ve Malzeme
- 151 Yarı Mamuller – Üretim
- 152 Mamuller
- 153 Ticari Mallar
- 157 Diğer Stoklar
- 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 159 Verilen Sipariş Avansları

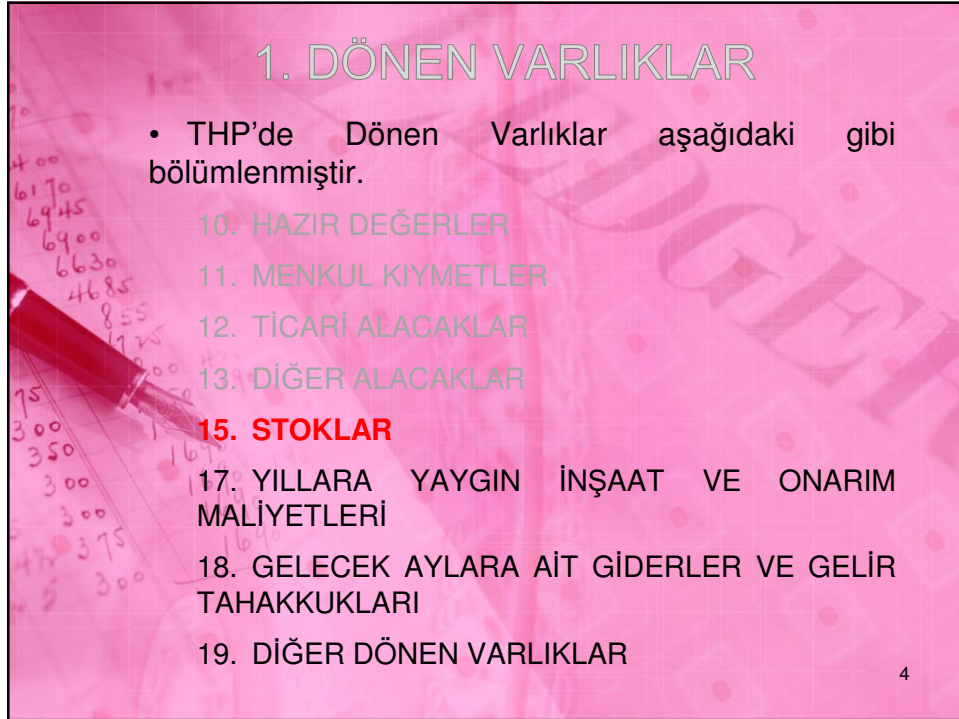
❖ **Stoklar Grubu İle İlişkili Hesaplar**

➤ 191 İndirilecek KDV	610 Satıştan İadeler (-)
➤ 391 Hesaplanan KDV	611 Satış İskontoları (-)
➤ 600 Yurtiçi Satışlar	621 Satılan Ticari Mal Maliyeti (-)

2. BÖLÜM
VARLIK HESAPLARI:
I. DÖNEN VARLIKLAR

3

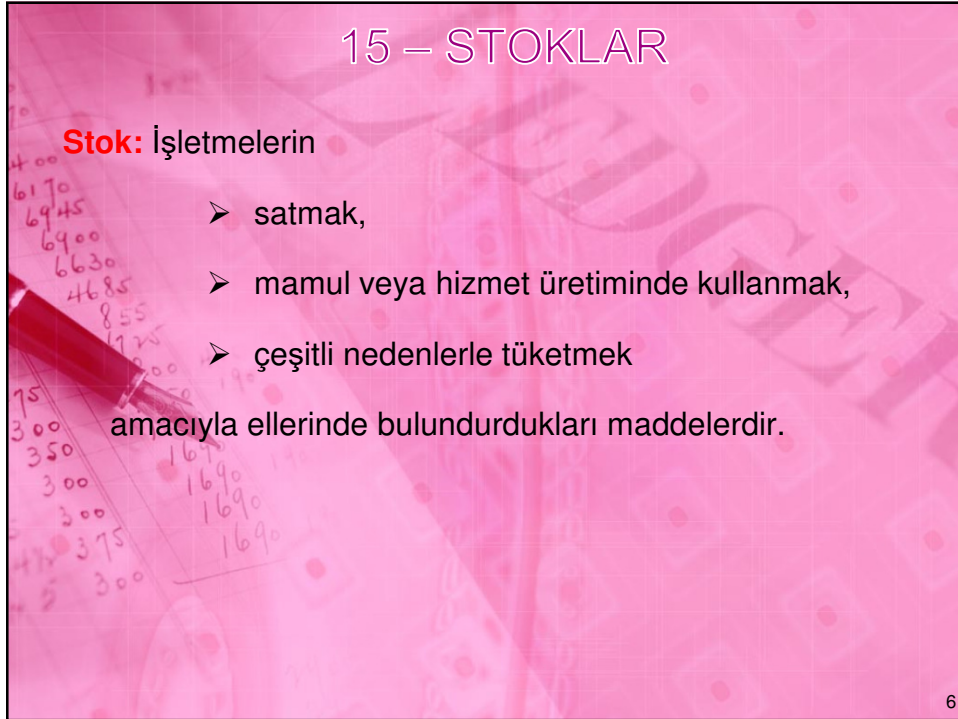

1. DÖNEN VARLIKLAR

- THP'de Dönen Varlıklar aşağıdaki gibi bölümlenmiştir.

10. HAZIR DEĞERLER
11. MENKUL KIYMETLER
12. TİCARİ ALACAKLAR
13. DİĞER ALACAKLAR
- 15. STOKLAR**
17. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI
19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

4

15 – STOKLAR

- Stoklar;
    - hammadde,
    - yardımcı madde,
    - mamul,
    - yan ürün
    - atık ürün,
    - ticari mal
- gibi değişik türdeki varlıklardan oluşur.
- Üretim İşletmeleri
- Ticari İşletmeler
- Bu maddelerin 1 yıl içerisinde en az bir kere kullanılması veya nakde çevrilmesi beklenir.

7

15 – STOKLAR

- Stoklar, işletmelerin finansal durumunu etkileyen en önemli unsurlardan biridir.
- **Stoklar, maliyet değeri ile değeri lenirler.**
- THP'de 15 – Stoklar grubunda bulunan hesaplar:
  - 150 İlk Madde ve Malzeme
  - 151 Yarı Mamuller – Üretim
  - 152 Mamuller
  - 153 Ticari Mallar
  - 157 Diğer Stoklar
  - 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
  - 159 Verilen Sipariş Avansları

8

15 – STOKLAR

150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı

- **150 İlk Madde ve Malzeme hesabında**, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmelerde bulunan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer benzeri malzemeler izlenir.
- Hesabın bakiyesi, işletme depolarında bulunan hammadde ve diğer malzeme stoklarını gösterir.

9

15 – STOKLAR

151 Yarı Mamuller – Üretim Hesabı

- Mamul üreten işletmelerde kullanılan bir hesaptır.
- **151 Yarı Mamuller – Üretim hesabında**, henüz tam mamul haline gelmemiş ancak üretim giderlerinden belli oranda pay almış üretim aşamasındaki mamuller izlenir. Hesabın bakiyesi henüz üretimi tamamlanmamış mamul stoklarını gösterir.

10

15 – STOKLAR

152 Mamuller Hesabı

- Mamul üreten işletmelerde kullanılan stok hesabıdır.
- **152 Mamuller hesabında**, üretimi tamamlanmış ve satışa hazır hale gelmiş olan mamuller izlenir.

11

15 – STOKLAR

153 Ticari Mallar Hesabı

- **153 Ticari Mallar hesabında**, herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile alınan mallar izlenir.
- Ticari mallar,
  - ✓ satın alındıklarında, maliyet bedeli üzerinden bu hesabın borcuna;
  - ✓ satılması veya herhangi bir nedenle elden çıkarılması durumunda da maliyet bedeli üzerinden bu hesaba alacak kaydedilirler.(Satışta STMM hesabı ile karşılıklı çalışır.)

12

15 – STOKLAR

153 Ticari Mallar Hesabı

- Stoklar maliyet değeri ile izlenirler.
- Maliyet bedeli, ticari malların alış faturasında belirtilen tutarın dışında malların işletmeye getirilene kadar yapılan alış giderlerini de içerir. Bu giderler:
  - Nakliye
  - Sigorta,
  - Satın alma komisyonları,
  - Finansman giderleri
  - Kur farkları,
  - Gümrük vergileri vb.

13

15 – STOKLAR

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
- Alış Bedeli (Fatura Bedeli)		- Alıştan İadeler
- Nakliye ve Sigorta		- Alış İskontoları
- Yükleme – Boşaltma		- Diğer Alış İndirimleri
- Komisyon ve Gümrük Vergileri		
- Kur Farkı ve Borçlanma Giderleri		
- Akreditif ve Sipariş Giderleri		
- Diğer Alış Giderleri		
<u>Dönem İçi Toplam Alışlar</u>		<u>Alış İndirimleri Toplamı</u>
Toplam Alışlar – Alış İndirimleri = Dönem İçi Alışların Maliyeti		

14

15 – STOKLAR

153 Ticari Mallar Hesabı

❖ Örnek 1.

15

15 – STOKLAR

Stokların Satışı

• Üretim işletmelerinde ve ticaret işletmelerinde stokların satılması durumunda, bu satışın iki açıdan gösterilmesi gerekir.

1. Satış tutarı açısından: İşletmelerin ürünlerini satış fiyatıdır. İşletmeler satış yaptıklarında 600 Yurtiçi Satışlar hesabında satış gelirlerini gösterirler.

100 KASA	/	440	
600 YURTIÇİ SATIŞLAR			400
391 HESAPLANAN KDV			40
Nakden satış yapılması			

Bu kayda satış kaydı denir ve satış gerçekleştiği anda yapılır.

16

15 – STOKLAR

Stokların Satışı

2. Satışların maliyeti açısından: İşletmelerin stoklarını mal ettikleri fiyattır (maliyet değeridir).

➤ Üretim işletmeleri için bu fiyat işletmelerin mamullerini ürettikleri fiyattır.

➤ Ticaret işletmeleri için ise ticari malları alış fiyatıdır (fatura bedeli+alış giderleri).

• İşletmeler satış yaptıktan sonra mutlaka maliyetleri üzerinden stoklarını düşerler. Satışların Maliyetleri, Gelir Tablosu'nda 62 nolu grupta yer alır.

62 SATIŞLARIN MALİYETİ

620 Satılan Mamul Maliyeti (-)

621 Satılan Ticari Mal Maliyeti (-)

622 Satılan Hizmet Maliyeti (-)

623 Diğer Satışların Maliyeti (-)

17

15 – STOKLAR

Stokların Satışı

İşletmeler satış yaptıktan sonra mutlaka maliyetleri üzerinden stoklarını düşerler.

Bu işlem için, ticaret işletmelerinde, 621 Satılan Ticari Mal Maliyeti borçlandırılır, 153 Ticari Mallar hesabı alacaklandırılır.

2	621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ	300	
	153 TİCARİ MALLAR		300
	Satılan ticari malların, maliyeti üzerinden stoklardan çıkartılması		

Bu kayda satışların maliyeti kaydı denir ve kullanılan yöntemeye göre ya satış yapıldığı anda ya da ara dönem veya dönem sonunda yapılır.

18

15 – STOKLAR

Stokların İzlenmesinde Kullanılan Yöntemler

- Ticari işletmelerin temel faaliyet konusu mal alıp satmaktır. Bu nedenle bu işlemlerin muhasebe kayıtlarında doğru izlenmesi çok önemlidir.
- Stokların izlenmesinde 2 temel kayıt yöntemi vardır.
  - ✓ Sürekli Envanter Yöntemi
  - ✓ Aralıklı Envanter Yöntemi
- **Sürekli Envanter Yöntemi**, mevcut stokların değerini sürekli olarak göstermeye olanak veren bir yöntemdir.
- **Aralıklı Envanter Yöntemi**, mevcut stokların değrini belirli aralıklarla gösteren bir yöntemdir.

19

15 – STOKLAR

Sürekli Envanter Yöntemi

- Yapılan satış ile ilgili iskonto, indirim, iade gibi satış indirimleri söz konusu olduğu durumlarda da anında ilgili hesaplara gerekli kayıtlar yapılır.
- Satış İndirimleri Gelir Tablosu'nun 61 no'lu hesap grubudur. Bu grup içerisinde bulunan hesaplar Satış Kar/Zararının belirlenmesinde indirim unsuru olarak dikkate alınır.
  - 61 SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)
  - 610 Satıştan İadeler (-)
  - 611 Satış İskontoları (-)
  - 612 Diğer İndirimler (-)

20

15 – STOKLAR
Sürekli Envanter Yöntemi

❖ Örnek 2.

21

15 – STOKLAR
Aralıklı Envanter Yöntemi

- Aralıklı Envanter Yöntemi'nde, satılan malların maliyeti, belirli aralıklarla (ara dönemlerde veya dönem sonunda) yapılan fiili sayım sonuçlarına dayandırılarak belirlenir ve kaydedilir.
- **Mal alışları anında kaydedilir.**

1	153 TİCARİ MALLAR	500	
	191 İNDİRİLECEK KDV	50	
	100 KASA		550
	Nakden ticari mal alış		
- **Mal satışları anında kaydedilir.**

1	100 KASA	660	
	600 YURTİÇİ SATIŞLAR		600
	391 HESAPLANAN KDV		60
	Nakden satış yapılması		

15 – STOKLAR

Aralıklı Envanter Yöntemi

- Satışların maliyeti anında kaydedilmez, dönem sonlarında hesaplanarak kaydedilir.
- Satışların maliyeti ileri bir tarihte (dönem sonunda) yapılacak envanter çalışması sonucunda tespit edilir.
- Hesaplanan maliyet, satışların maliyeti kaydı ile gösterilir.

621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ	650	
153 TİCARİ MALLAR		650
Satılan ticari malların, maliyeti üzerinden stoklardan çıkartılması		

- Satışların maliyeti kaydı, satış yapıldıktan hemen sonra yapılmadığı, belli bir zaman sonra yapıldığı için, bu yöntemde stok hesaplarının bakiyesi, satışların maliyeti hesaplanana kadar mevcut durumu göstermez.

15 – STOKLAR

Aralıklı Envanter Yöntemi

- Satışların maliyeti genellikle dönem sonunda fiili olarak stok sayımı (envanter çalışması) yapılarak tespit edilir.

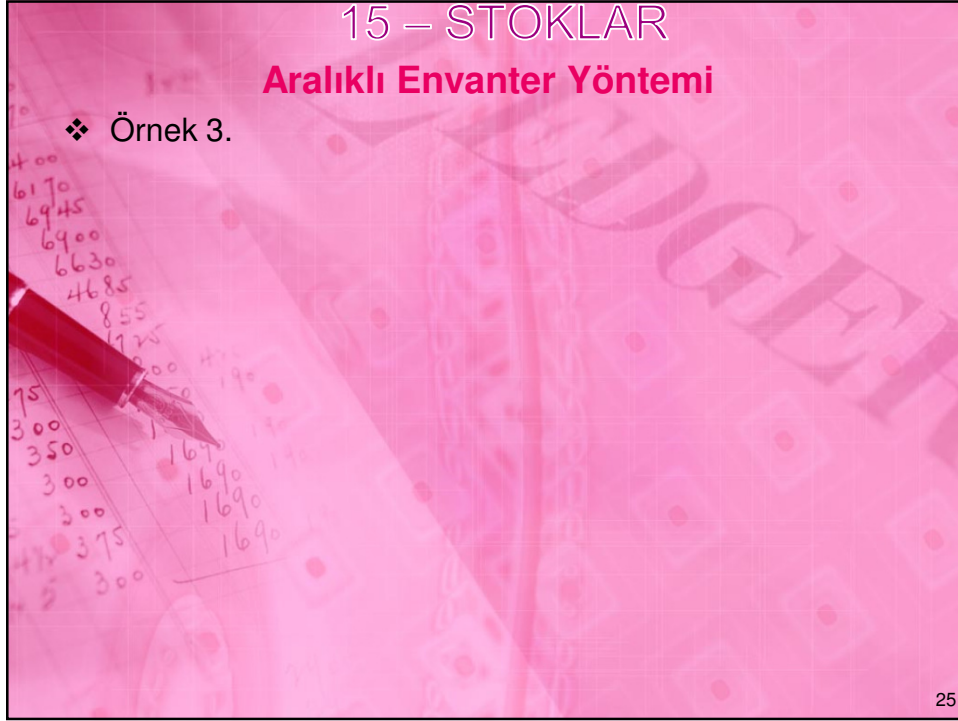
Satışların Maliyeti "Aralıklı Envanter Yöntemi"nde aşağıdaki şekilde hesaplanır.

$$\text{Satışların Maliyeti} = \text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem İçi Alışlar} - \text{İade ve İskontolar} - \text{Dönem Sonu Stok}$$

15 – STOKLAR

Aralıklı Envanter Yöntemi

❖ Örnek 3.

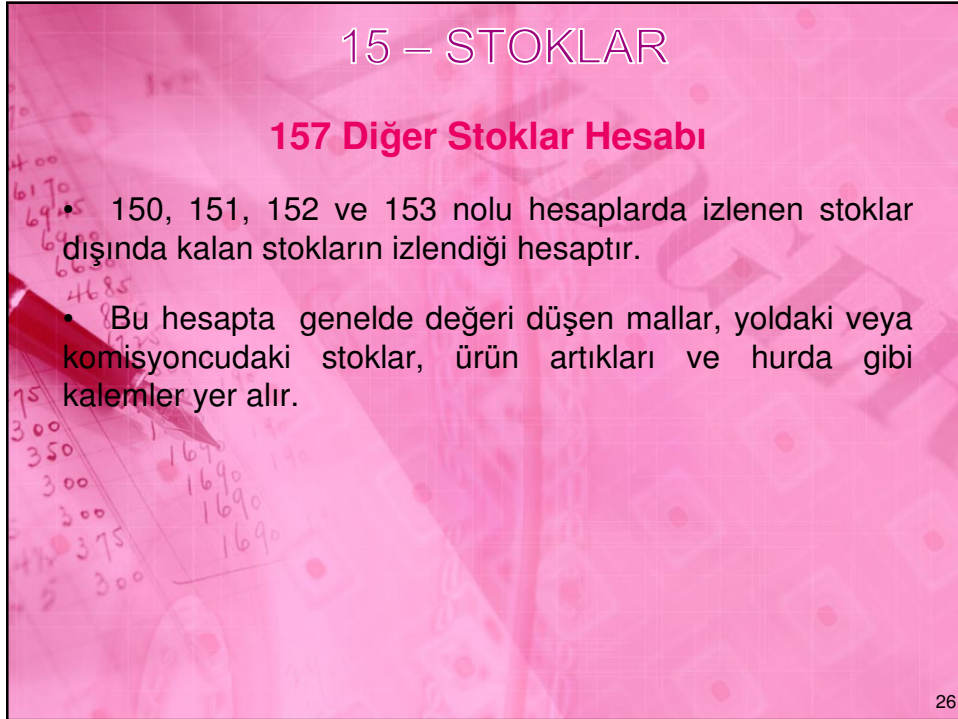

25

15 – STOKLAR

157 Diğer Stoklar Hesabı

- 150, 151, 152 ve 153 nolu hesaplarda izlenen stoklar dışında kalan stokların izlendiği hesaptır.
- Bu hesapta genelde değeri düşen mallar, yoldaki veya komisyoncudaki stoklar, ürün artıkları ve hurda gibi kalemler yer alır.

26

15 – STOKLAR

158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı (-)

- Yangın, deprem, su basması gibi doğal afetler veya bozulma, çürüme, kırılma, çatlama, paslanma, teknolojiye göre değişiklikler, modasının geçmesi gibi nedenlerle fiziki ve ekonomik değerinde önemli azalışların ortaya çıkması sonucu yaşanan kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.
- Stok değer düşüklüğü tespit edildiğinde, “654 Karşılık Giderleri” hesabı borçlandırılıp, bu hesap alacaklandırılır.

27

15 – STOKLAR

157 Diğer Stoklar Hesabı

- ❖ Örnek 4.

28

15 – STOKLAR

159 Verilen Sipariş Avansları

- Bu hesapta satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili yapılan avans ödemeleri yer alır.
- Sipariş avansının verilmesi ile bu hesap borçlandırılır.
- Malın teslim edilmesi ile bu hesap alacaklandırılır, ilgili stok hesabı (örn. "153 Ticari Mallar" hesabı) borçlandırılır.

29

15 – STOKLAR

159 Verilen Sipariş Avansları

- ❖ Örnek 5.

30

